

STORTINGET

Innst. 82 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 10 L (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i midlertidig lov om stønad til hushold- ninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (justering av terskelverdi)

Til Stortinget

1. Sammendrag

Departementet foreslår i proposisjonen endringer i midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (strømstøndsloven). Det foreslås å øke terskelverdien for når strømstønad beregnes fra 70 øre til 73 øre per kWt eksklusive merverdiavgift. Forslaget til lovendring er i tråd med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024) for Olje- og energidepartementet. Departementet foreslår at endringen skal gjelde for forbruk fra og med 1. januar 2024.

Det foreslås en lovteknisk endring i strømstøndsloven § 5a sjettede ledd. Departementet foreslår å stryke annet punktum, siden bestemmelsen er overflødig.

1.1 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til økning i terskelverdien fra 70 øre per kWt til 73 øre per kWt innebærer en justering i vilkårene for når det gis strømstønad. Bestemmelsen har ikke vært endret siden ordningen ble vedtatt i desember 2021. Forslaget er en justering som følge av prisstigning.

Forslaget innebærer ikke vesentlige administrative konsekvenser for nettselskapene, kraftleverandørene eller Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Endringen innebærer en justering i måten nettselskapet beregner stønaden på.

For staten anslås endringen i terskelverdien å gi en reduksjon i utgiftene under ordningen på om lag 600–700 mill. kroner sammenlignet med å videreføre dagens terskelverdi på 70 øre per kWt. Det vil i gjennomsnitt utgjøre mellom 250–300 kroner per husholdning i løpet av et år med prisene som er lagt til grunn for beregning av ordningen for 2024.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, May Britt Lagesen, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Gro-Anita Mykjåland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilssen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at regjeringen foreslår en prisjustering av terskelverdien for strømstønad under strømstøndsordningen for husholdninger. Det foreslås å øke terskelverdien fra 70 til 73 øre per kWt eksklusive

merverdiavgift og at endringen skal gjelde fra 1. januar 2024.

Komiteen viser til at formålet med den midlertidige strømstønsordningen er å gi stønad til husholdninger for å kompensere for ekstraordinært høye strømpriser. Ordningen ble innført for strømforbruk fra og med desember 2021 og har gjennomgått flere endringer, sist ved lov 16. juni 2023, hvor strømstønsloven ble endret for å forlenge ordningen samt overgang til beregning av stønad time for time. Nettselskapene beregner stønadssatsene fortløpende og automatisk for den enkelte kunde. Fra og med forbruket i september 2023 beregnes stønaden time for time. Strømstønad gis bare dersom elspotprisen time for time overstiger en terskelverdi på 70 øre per kWt eksklusive merverdiavgift i prisområdet der kunden befinner seg.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår en lovteknisk endring i § 5a sjette ledd, hvor annet punktum foreslås opphevet. Bestemmelsen ga departementet hjemmel til å fastsette forskrift om utsatt overgang til timesoppløst beregning av strømstønad, dersom systemutviklingen hos nettselskapene skulle ta lengre tid enn forventet. Da det ikke har vært nødvendig med en slik utsettelse, da nettselskapene har fått på plass systemene med virkning for fakturaen for oktober 2023, foreslås det nå å oppheve bestemmelsen, da den ikke lenger har noen praktisk funksjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til strømprisutvalgets rapport, som konkluderer med at dagens markedsbaserte kraftsystem har bidratt til en mer effektiv utnyttelse av produksjonsressursene, lavere total kostnader til kraftforsyningen og mindre bruk av natur til energiformål enn det vi ville hatt uten et slikt markedsbasert kraftsystem. Dette er styrkene i dagens markedsmodell, og viktige egenskaper i energiomstillingen. Disse medlemmer viser videre til at utvalget påpeker at ulempen med omstillingen i kombinasjon med markedsmodellen kan gi uønskede fordelings effekter, og at norske forbrukere eksponeres for hendelser og politiske avgjørelser i andre land. Utvalget påpeker at omfordelingstiltak helst gjøres i sluttbrukermarkedet. Disse medlemmer merker seg at dette er i tråd med strømstøtte-modellen vi har i Norge, der forbrukerne har fått strømstøtte som følge av ekstraordinære strømutgifter. Disse medlemmer støtter denne modellen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt forslag om strømstønsordning for husholdninger i partiets alternative budsjett for 2024.

Komiteens medlem fra Rødt mener at regjeringens strømstøtte demper konsekvensene av strømpriskrisen for husholdningene, men stabiliserer

strømprisene på over 73 øre. Dette er et høyt nivå, og over dobbel pris fra snittet de ti årene før strømpriskrisen.

Dette medlem mener at dagens strømstøtte i realiteten er en slags subsidie av norske kraftselskapers produksjon for husholdningene, ettersom produksjonskostnaden i Norge ikke har økt vesentlig og vi har et betydelig kraftoverskudd. Olje- og energidepartementet skrev i en pressemelding 22. desember 2022:

«Konsesjonskraftprisen for 2023 er fastsett til 11,77 øre per kilowatttime (kWh).»

og

«Konsesjonskraftprisen skal vere sjølvkost og blir utrekna på bakgrunn av sjølvkost i eit representativt utval av kraftverk.»

Dette medlem viser videre til at det i det vesentlige er verdien på magasinert vannkraft som setter prisen på strøm for norske husholdninger, og at verdien på dette nå baseres på verdien ved krafteksport til land som har en vesentlig del av elforsyningen sin fra kraft produsert på dyr, forurensende fossil energi; Storbritannia og land på kontinentet. Selv om Norge har et betydelig kraftoverskudd på rimelig, fornybar energi, betaler husholdningene i Sør-Norge dyrt for kraften.

Dette medlem viser til regjeringens opprinnelige proposisjon om en midlertidig lov om strømstøtte, hvor det tydelig fremgår at dette er en midlertidig ordning. Regjeringen har flere ganger fremhevet dette, blant annet i en pressemelding om fastprisavtaler fra 6. april 2022, hvor olje- og energiminister Terje Aasland (Ap) sier:

«Det vi gjør nå er viktig for folks forutsigbarhet. Støtteordningene bør være midlertidige og heller erstattes med en reell mulighet til å sikre seg økonomisk forutsigbarhet gjennom fastprisavtaler.»

Dette medlem mener at regjeringen reelt sett ikke ga husholdningene mulighet for å tegne fastprisavtaler under det nye systemet med kontraktsunntak ved å kun legge opp til fast forbruk blant annet. I februar 2023 lovde regjeringen å endre på dette, men 16. oktober 2023 innrømmet regjeringen i brev til energi- og miljøkomiteen at det ikke finnes planer for å gjennomføre lovnaden.

Dette medlem anser dette politiske valget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet som å droppe fastprisavtaler som en ordning som kan skape forutsigbarhet for husholdningene.

Dette medlem er klar på at det fortsatt trengs strukturelle grep for å få ned strømprisene for husholdninger, bedrifter og organisasjoner i Norge, og er uenig i regjeringens ønske om å bare eksportere enda mer kraft for å få ned prisene. Dette virker både urealistisk å få til i

et monn som demper prisene som nå betales for norsk vannkraft, og det virker naturskadelig i et land som faktisk har bygd ut veldig mye natur for fornybar energi allerede, relativt til andre land.

Dette medlem viser til gjentatte forslag fra Rødt om en regulert makspris på strømmen kraftselskapene omsetter i Norge, på et nivå nærmere det normale for Norge, som er i tråd med analyser om forventet norsk strømpris tidligere, og som gjenspeiler produksjonskostnad.

Dette medlem viser til merknader og forslag i blant annet Innst. 486 L (2022–2023), Innst. 210 S (2022–2023), Innst. 122 S (2021–2022), Innst. 102 L (2021–2022) og Innst. 18 L (2022–2023).

Dette medlem understreker at en slik makspris kan gjøre at man avskaffer dagens støtte- og subsidieordninger for elektrisitet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en regulert makspris på strøm omsatt i Norge. Maksprisen bør gjenspeile produksjonskostnad og konsesjonspris, samt historisk prisnivå i Norge, på rundt 35 øre.»

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som forhindrer overforbruk og sløsing med strøm, som et toppsystem gjennom avgiftene for husholdningene og strengere energikrav til bedrifter.»

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett, der partiet støtter terskelverdien på 73 øre per kWh og reduserer stønadsgraden fra 90 pst. til 80 pst. Dette medlem understreker at Venstre er for en strømstøtte for husholdningene, men at vi samtidig er bekymret for at en for raus strømstøtte virker negativt på insentivene for å gjennomføre tiltak for strømsparing. Dette medlem understreker at Venstre øker bevilgningen til Enova med 600 mill. kroner i sitt alternative budsjett, og dermed gjør det mulig for Enova å bruke mer penger på ENØK-tiltak til husholdninger. Dette medlem viser til at Venstre over lang tid har stilt spørsmål om når EUs ren energimarkedspakke vil implementeres i norsk rett, herunder revidert bygningsdirektiv og fornybardirektiv. Dette medlem mener ren energipakken må implementeres i Norge snarest, og påpeker at dette vil medføre strengere krav for energieffektivisering enn det som er gjeldende i dag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil påpeke at regjeringens strømstøtteordning har flere store svakheter og bør erstattes av en mer miljøvennlig og mer sosialt rettferdig ordning. Dagens ordning, der utbetalingen er basert på strømforbruket, premierer høyt konsum og svekker insentivene til ener-

gisparing. Dette medlem viser til at de som har god råd, i gjennomsnitt har betydelig høyere strømuttergifter enn de som har dårlig råd. Dagens ordning skiller ikke mellom basisforbruk og luksusforbruk og innebærer derfor at de som har god råd, mottar betydelig mer skattepenger enn de som har dårlig råd. Statistisk sentralbyrå viste i sin gjennomgang av strømstøtteordningen fra september 2022 at de 10 pst. rikeste fikk dobbelt så mye fra statens strømstøtte i vintermånedene som de 10 pst. fattigste. Derfor har flere økonomer og aktører som Energi Norge tatt til orde for at regjeringen heller bør innføre en flat utbetaling til alle. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at strømstøtteordningen erstattes av en strømbonusordning der statens ekstra grunnrenteskattinntekter deles ut igjen. Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes forslag og merknader i Innst. 25 S (2022–2023), der Miljøpartiet De Grønne fremmet forslag om en mer rettferdig og miljøvennlig strømstøtteordning.

Dette medlem vil peke på at økt satsing på energisparing, solenergi og varmepumper er en effektiv måte å kutte både klimagassutslipp, naturinngrep og strømuttergifter på. Regjeringens politikk på dette området er svak. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2024, der det foreslås å sette av 2 mrd. kroner ekstra til Enova sammenliknet med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024. Disse pengene skal gå til raske investeringer i solenergi, energisparing og varmepumper. I tillegg foreslår Miljøpartiet De Grønne, i sitt alternative statsbudsjett, at resten av investeringen i et energispareprosjekt skal kunne finansieres med rentefrie lån. For lavinntektsgrupper foreslås en egen ordning organisert av Husbanken som dekker en større andel av investeringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det er mange som sliter med økonomien når strømprisen er høy. Disse medlemmer har gjentatte ganger foreslått en ordning som ville gitt 100 pst. kompensasjon når strømprisen er over 50 øre kWh, og dekket inn kostnaden uten økt bruk av oljepenger. Dette forslaget ville gitt forutsigbarhet og trygghet for ideelle, frivilligheten og husholdningene.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«I midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømuttergifter gjøres følgende endringer:

§ 5a andre ledd skal lyde:

Nettselskapene skal beregne stønadsseter fortløpende og automatisk. Stønadssetene beregnes time for time basert på følgende formel: $1,0 \times$ (elspotpris i pris-

området hvor kunden er tilknyttet – terskelverdi). Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

§ 5a fjerde ledd skal lyde:

Stønad gis bare for timer elspotprisen overstiger 50 øre per kWt eksklusive merverdiavgift i prisområdet hvor kunden er tilknyttet (terskelverdi).»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

I midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter gjøres følgende endringer:

§ 5a andre ledd skal lyde:

Nettselskapene skal beregne stønadssatser fortløpende og automatisk. Stønadsatsene beregnes time for time basert på følgende formel: $1,0 \times$ (elspotpris i prisområdet hvor kunden er tilknyttet – terskelverdi). Beregningen skal ta hensyn til merverdiavgift.

§ 5a fjerde ledd skal lyde:

Stønad gis bare for timer elspotprisen overstiger 50 øre per kWt eksklusive merverdiavgift i prisområdet hvor kunden er tilknyttet (terskelverdi).

Forslag fra Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen innføre en regulert makspris på strøm omsatt i Norge. Maksprisen bør gjenspeile produksjonskostnad og konsesjonspris, samt historisk prisnivå i Norge, på rundt 35 øre.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som forhindrer overforbruk og sløsing med strøm, som et toppris-system gjennom avgiftene for husholdningene og strengere energikrav til bedrifter.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter (justering av terskelverdi)

I

I midlertidig lov 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømavgifter gjøres følgende endringer:

§ 5a fjerde ledd skal lyde:

Stønad gis bare for timer elspotprisen overstiger 70 øre per kWt eksklusive merverdiavgift i prisområdet hvor kunden er tilknyttet (terskelverdi). *For forbruk fra og med januar 2024 er terskelverdien 73 øre per kWt eksklusive merverdiavgift.*

§ 5a sjette ledd annet punktum oppheves.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2024.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 28. november 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder og ordfører